

Δημιουργία Συστημάτων Προσχολικής Ηλικίας

Sharon Lynn Kagan

Καθηγητής Προσχολικής Ηλικίας και Οικογενειακής Πολιτικής

Caitlin M. Dermody

Βοηθός Ερευνητής

*Εθνικό Κέντρο για τα Παιδιά και τις Οικογένειες, Κολλέγιο Δασκάλων,
Πανεπιστήμιο Columbia, Νέα Υόρκη, ΗΠΑ.*

Στους βασικούς ερευνητές του προγράμματος περιλαμβάνονται Rebecca Bull (Σιγκαπούρη), Sharon Lynn Kagan (ΗΠΑ), Kristiina Kumrulinainen (Φιλανδία), Mugyeong Moon (Δημοκρατία της Κορέας), Nirmala Rao (Χονγκ Κονγκ), Kathy Silva (Αγγλία), και Collette Taylor (Αυστραλία). Οι έξι χώρες επελέγησαν με βάση το OECD Programme for International Student Assessment (PISA) performance ranking for mathematics and the Economist Intelligence Unit Starting Well report (2012).

Νέα ερευνητικά ευρήματα προσδιορίζουν στρατηγικές ανάπτυξης συστημάτων προσχολικής ηλικίας.

Οι ερευνητές εξέτασαν έξι χώρες στις οποίες η εκπαίδευση και η φροντίδα στην προσχολική ηλικία είναι αναπτυγμένες.

Τα μαθήματα περιλαμβάνουν την ανάγκη για σεβασμό στις διαφορές των γενικών πλαισίων, όταν αντιμετωπίζουμε συστημικά στοιχεία.

Πολλές χώρες, επεκτείνουν, με ταχύ ρυθμό, τα προγράμματα για τα νεαρά παιδιά και τις οικογένειες, αλλά συχνά αυτά τα προγράμματα δεν είναι ούτε υψηλής ποιότητας, ούτε αποτελεσματικά, ούτε δίκαια κατανομημένα και ούτε διαρκή. Το Εθνικό Κέντρο Εκπαίδευσης και Οικονομίας των ΗΠΑ στήριξε με οικονομική ενίσχυση τους ακαδημαϊκούς να διενεργήσουν μία συγκριτική ανάλυση μεταξύ έξι χωρών με αναπτυγμένα συστήματα εκπαίδευσης και φροντίδας στην προσχολική ηλικία – Αυστραλία, Αγγλία, Φιλανδία, Χόνγκ Κόνγκ, Σιγκαπούρη, και Νότια Κορέα - για να εντοπίσουν τις πρακτικές, τις στρατηγικές και τους μηχανισμούς που θα βοηθήσουν τους ηγέτες να προγραμματίσουν και να υλοποιήσουν εννοιολογικά κατάλληλα συστήματα για τις χώρες τους.

Τα ευρήματα, τα οποία δημοσιεύτηκαν στη σειρά μελετών Early Advantage, εντόπισαν τέσσερα μαθήματα κλειδιά.

1. Διαφορετικά γενικά πλαίσια, διαφορετικά συστήματα

Σε όλες τις χώρες που έλαβε χώρα η μελέτη, τα συστήματα Εκπαίδευσης και Φροντίδας στην Προσχολική Ηλικία (ECEC) αντανακλούν και επηρεάζουν δύο τύπους πλαίσια: κοινωνικο-πολιτιστικά (αξίες, πιστεύω, κληρονομιά, θρησκεία) και οικονομικο-πολιτικά (δημογραφικά, κοινωνικές αντιλήψεις/κινήσεις, κυβερνητική εξουσία, χρηματοδότηση).

Το κοινωνικο-πολιτικό πλαίσιο βοηθάει στο να καταστρώσουμε το σχέδιο και τον παιδαγωγικό προσανατολισμό των υπηρεσιών. Για παράδειγμα, όταν η αξιολόγηση, η εμπιστοσύνη και εξασφάλιση των παιδιών είναι υποχρεωτικό να εντάσσονται στις ιδεολογίες της χώρας – και μερικές φορές αναφέρονται στο σύνταγμά της – οι υπηρεσίες τείνουν να είναι αποδεκτές περισσότερο απ' όλους, συνοδευόμενες από μικρότερη ευθύνη εκ μέρους των κυβερνήσεων. Το πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής

επηρεάζει την διαθεσιμότητα χρηματοδότησης συστημάτων ΕΦΠΗ, της πορείας και της υλοποίησής τους. Για παράδειγμα, σε περιόδους κρίσης όταν οι γυναίκες είναι αναγκασμένες στο εργατικό δυναμικό, η χρηματοδότηση για φροντίδα των παιδιών μπορεί να αυξηθεί δραματικά.

Με βάση το πλαίσιο, οι χώρες στις οποίες έγινε η μελέτη διέφεραν σημαντικά. Η Φινλανδία, για παράδειγμα, προσφέρει τις περισσότερες υπηρεσίες μέσω μεγάλων παροχών από τον δημόσιο τομέα, κι έτσι τα συστήματα Εκπαίδευσης και Φροντίδας στην Προσχολική Ηλικία (ECEC) επιδοτούνται σχεδόν ολοκληρωτικά από κυβερνητικά κονδύλια. Οι τρεις Ασιατικές χώρες, οι οποίες λειτουργούν με βάση την οικονομική στρατηγική της αγοράς, βασίζονται περισσότερο στις παροχές από τον ιδιωτικό τομέα.

2. Πολλές υπηρεσίες, πολλές στρατηγικές

Στις χώρες αυτές, οι υπηρεσίες για τα μικρά παιδιά και τις οικογένειές τους παρέχονται άφθονα και περιλαμβάνουν προγράμματα επίσκεψης κατ' οίκον, πολιτικές γονικής άδειας με αποδοχές, επιδοτήσεις υγειονομικής περίθαλψης, υποστήριξη προς τους γονείς, παιδική και προ-νηπιακή φροντίδα, κατάρτιση δασκάλων, βοήθεια σε ευάλωτες οικογένειες, και προσπάθειες μετάβασης.

Η παροχή υπηρεσιών στις χώρες αυτές έχει τρία κοινά βασικά χαρακτηριστικά. Κατά πρώτον ξεκινάει έγκαιρα: οι περισσότερες χώρες παρέχουν προγεννητική και περιγεννητική φροντίδα στις μητέρες και τις οικογένειες. Δεύτερον, η παροχή συνεχίζεται καθ' όλη την ανάπτυξη των παιδιών με προγράμματα αρμόζοντα στην ηλικία, και προσπάθειες μετάβασης με υποστήριξη των βρεφών, των νηπίων, των παιδιών προσχολική ηλικίας, και των παιδιών κατά τα πρώτα σχολικά έτη. Τρίτον, οι υπηρεσίες εποπτεύονται από πολλαπλά υπουργεία, και χρηματοδοτούνται ποικιλοτρόπως με τη χρήση στρατηγικών από πλευράς ζήτησης και πλευράς προσφοράς. Υπάρχουν, επίσης, αξιοσημείωτες διαφορές ως προς την παροχή υπηρεσιών. Μερικές χώρες δίνουν μεγαλύτερη προτεραιότητα στην πρώιμη παιδική ηλικία, άλλες στην ηλικία που προηγείται αμέσως της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Επίσης, ποικίλουν η μέθοδος και ο ρυθμός οργάνωσης, παράδοσης και αξιολόγησης των προγραμμάτων και των πολιτικών.

Η γονική άδεια με αποδοχές είναι μία από τις παρεχόμενες υπηρεσίες στα κράτη που έλαβε χώρα η μελέτη

3. Σαφή, κοινά συστατικά στοιχεία

Θέματα γενικού πλαισίου: καμία χώρα δεν μπορεί να υιοθετήσει το σύστημα μιας άλλης χώρας στο σύνολό του. Παρ' όλα αυτά, τα συστήματα υψηλής ποιότητας έχουν κοινά δομικά και λειτουργικά στοιχεία. Το Early Advantage (Kagan, 2018; Kagan and Landsberg, 2019) εντόπισε 15 συστημικά 'συστατικά στοιχεία' και τα κατέταξε σε πέντε στήλες: ιδρύματα ισχυρής πολιτικής που αναγνωρίζουν την μοναδικότητα του γενικού πλαισίου και τις ανάγκες των ενδιαφερόμενων και του κοινού ολοκληρωμένες υπηρεσίες, επαρκή χρηματοδότηση, και συντονισμένους μηχανισμούς διακυβέρνησης καταρτισμένοι και με υποστήριξη δάσκαλοι και οικογένειες που μπορούν να ενισχύσουν την κοινότητα με δέσμευση και αποτελεσματική διοικητική ικανότητα ενημερωμένη, εξατομικευμένη και συνεχή παιδαγωγική που προάγει την παιδοκεντρική βιωματική μάθηση αποτελεσματική συλλογή και αξιοποίηση των δεδομένων με στόχο τη βελτίωση και τις πολιτικές των προγραμμάτων.

4. Σχέδιο συνέργειας

Το πλέον σημαντικό είναι ότι οι επιτυχημένες χώρες έχουν στρατηγικές όσον αφορά τις προσπάθειές τους να δημιουργήσουν δομική και λειτουργική εναρμόνιση μεταξύ των υπηρεσιών των υπεύθυνων για τα συστήματα Εκπαίδευσης και Φροντίδας στην Προσχολική Ηλικία (ECEC). Έχουν κατανοήσει ότι η εργασία πάνω σε ένα πυλώνα ή συστατικά στοιχεία που αλληλοεπηρεάζονται, γι' αυτό το λόγο σχεδιάζουν συνέργειες που ενδυναμώνουν το σύστημα συνολικά.

Για παράδειγμα, κάθε μία από τις χώρες που μελετήθηκαν έχει ένα εθνικό πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών – μία καθορισμένη πολιτική ή εγκεκριμένη οδηγία που περιγράφει πώς και τι πρέπει να διδάσκονται τα παιδιά. Τα πλαίσια αυτά εναρμονίζουν τα προγράμματα μαθημάτων μεταξύ των προγραμμάτων, και συχνά δίνουν ώθηση σε πολιτικές και πρακτικές σε σχέση με διαφορετικά συστατικά στοιχεία ή στήλες (όπως ο καθορισμός προτύπων επαγγελματικής ανάπτυξης, και η καθιέρωση κριτηρίων για την παρακολούθηση/επόπτευση του προγράμματος, και την παροχή οικονομικών κινήτρων). Με τον σχεδιασμό συνέργειας μεταξύ των στηλών και των απαραίτητων συστατικών στοιχείων, οι χώρες επιτυγχάνουν μεγαλύτερη φιλοσοφική και πρακτική ενσωμάτωση των ΕΦΠΗ. Επιπλέον, επιτυγχάνουν συστημικά αποτελέσματα – ποιότητα υπηρεσιών, ισότητα, βιωσιμότητα, και αποδοτικότητα – πολύ πιο αποτελεσματικά και δραστικά από το να επικεντρώνονται σε ένα μοναδικό συστατικό στοιχείο ή μεμονωμένη στήλη. Συμπερασματικά, με το να μοιράζονται αυτά τα τέσσερα μαθήματα, και να αντιμετωπίζουν τις απαραίτητες στήλες και τα συστατικά στοιχεία, οι χώρες μπορούν να αποκτήσουν χρήσιμες και στρατηγικές γνώσεις πάνω στη δημιουργία αποτελεσματικών ΕΦΠΗ συστημάτων που οι κοινωνίες τους χρειάζονται και τα παιδιά τους τα αξίζουν. __

ΠΗΓΕΣ/ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. Economist Intelligence Unit. (2012). Starting Well: Benchmarking early education across the world. [Σωστό Ξεκίνημα: Αξιολόγηση της προσχολικής εκπαίδευσης ανά τον κόσμο]. Available at: http://www.lienfoundation.org/sites/default/files/sw_report_2.pdf (accessed April 2020).
2. Kagan, S.L. and Landsberg, E. (ed.). (2019). The Early Advantage 2 – Building Systems that Work for Young Children: International insights from innovative early childhood

systems. [Πρωταρχικό Πλεονέκτημα 2 – Δημιουργία Συστημάτων που Λειτουργούν για τα Μικρά Παιδιά: Διεθνείς γνώσεις από τα καινοτόμα συστήματα προσχολικής ηλικίας]. New York. Teachers College Press.

3. Kagan, S.L. (ed.). (2018). The Early Advantage 1 – Early Childhood Systems that Lead by Example: A comparative focus on international early childhood education. [Πρωταρχικό Πλεονέκτημα 1 – Συστήματα Προσχολικής Ηλικίας που Καθοδηγούν με το Παράδειγμα]: Συγκριτική εστίαση στην διεθνή εκπαίδευση προσχολικής ηλικίας. New York: Teachers College Press.

Το άρθρο υπάρχει στο διαδίκτυο στη διεύθυνση: earlychildhoodmatters.online/2020-19eadap.gr/new/wp-content/uploads/2021/02/dimiourgia_systimaton.pdf

Η μετάφραση του παρόντος άρθρου 'Δημιουργία Συστημάτων Προσχολικής Ηλικίας' στα Ελληνικά είναι προϊόν της από κοινού πρωτοβουλίας των Bernard van Leer Foundation και International Step by Step Association (ISSA), σε συνεργασία με το μέλος ISSA Εταιρία για Ανάπτυξη και τη Δημιουργική Απασχόληση των Παιδιών (ΕΑΔΑΠ).